

Eugen Suchoň

A

1. Malá suita s passacagliou

Kleine Suite mit Passacaglia
The Small Suite with Passacaglia
op.3

Prelúdium – Arietta – Scherzo –
Passacaglia – Reminiscencia

2. Horalská suita

/ z cyklu *Obrázky zo Slovenska* /
Bergländer–Suite
/ aus dem Zyklus *Bilder aus der Slowakei* /
The Goral Suite
/ from the cycle *The Pictures from Slovakia* /
Rapsódia – Nocturno – Danza slovacca

B

3. Sonata rustica

/ z cyklu *Obrázky zo Slovenska* /
Sonata rustica
/ aus dem Zyklus *Bilder aus der Slowakei* /
Sonata Rustica
/ from the cycle *The Pictures from Slovakia* /
Moderato e sostenuto – Adagio –
Allegro assai

4. Toccata

Klára Havlíková

klavír / Klavier / Piano

Music director : Jaroslav Krček
Sound director : Stanislav Sýkora
Technical cooperation : Vladimír Kraffer, Václav Roubal
Responsible editor : Marta Földešová
Recorded in Studio Domovina, Prague
April 1975.
MK-9481/74-UM
Photo © Magdaléna Robinsonová 1976
Design © Juraj Linzboth 1976
Notes Igor Vajda
Opus, n.p., Dunajská 22, Bratislava – ČSSR
Exported by Slovart, Bratislava
Printed by Grafobal, n.p., Skalica
Made in Czechoslovakia

OPUS

Stereo 9111 0408

Klára Havlíková je prvou klaviristkou, ktorá si vytýčila náročnú úlohu: nahráť na gramofónové platne kompletne doterajšie klavírne dielo Eugena Suchoňa. Po interpretácii Baladickéj suity, Metamorfóz, Káleidoskopu a Rapsodickej suity kompletizuje K. Havlíková svoj zámer nahrávkou prvej opusovanej klavírnej skladby E. Suchoňa – Malej suity s passacagliou op. 3 a doteraz posledným dielom – Toccaty pre klavír, ktorú jej vďačný autor venoval. Okrem týchto dvoch skladieb uvádza K. Havlíková na tejto platni dve skladby z cyklu *Obrázky zo Slovenska*: *Horalskú suitu* a *Sonátu rusticu*. Za svoje umelecké úspechy a najmä za zásluhy v propagácii Suchoňovej tvorby získala cenu *Frica Kafendu* r. 1966 a r. 1972. R. 1974 ju menovali záslužnou umelkyňou SSR.

Malá suita s passacagliou op. 3 je prvou “úlohou”, ktorú E. Suchoň vypracoval na Majstrovskej škole pražského konzervatória z podnetu svojho profesora V. Nováka. Vyrastá z úvodnej myšlienky variačnou prácou. Meditatívnosť a spevnosť sú hlavnými znakmi Prelúdia a Arietty. Scherzo prináša kontrast: je eruptívne a vzrušivé. Passacaglia je skratkovitou inštrumentálnou drámou v tónoch s bohatým káleidoskopom nálad, architektonicky skvele vybudovaná do zvrásneného oblúka, vrcholiaceho pred náznakom smútočného pochodu. Tonálne v nej ide o využitie terciových a kvintových príbuzností spolu s prvkami starých modov.

Horalská suita, predposledná súčasť cyklu *Obrázky zo Slovenska*, je venovaná pamiatke národného umelca Vítězslava Nováka. “Novákovská” je len čiastočne, použitím imitačnej techniky a niektorými zvratmi a postupmi. Vcelku je to “suchoňovský” výtvor svojou rapsodikosťou a celou faktúrou. I. časť – Rapsódia / Na vysokej hore / – je pozoruhodná úryvkami päťtónovej stupnice, II. časť – Nocturno / V noci pod horami / – ohlasmi idylických miest Krútnavy, resp. jej extraktu, Fantázie pre husle a orchester, III. časť – Danza slovacca / Veselica za horami / – je traktovaná vo forme ronda, pričom sa klavír využíva primárne ako nástroj bicí a akordický.

Sonata rustica uzatvára *Obrázky zo Slovenska* – je ich ideovým vyvrcholením. V prvej časti sa zaujímavým spôsobom kombinuje sonátový princíp s využitím meditatívneho úvodu. Druhá časť je ďalšou skvelou ukážkou Suchoňovej majstrovskej variačnej práce. Tretia časť spája prvky sonáty a ronda. Najcharakteristickejším znakom skladby je využívanie zvukovosti akordov – ňou sa naplno začalo skladateľovo svoje využitie súčasných tendencií hudobného myslenia, zjavne preferujúce sonickosť.

Toccata vznikla na podnet K. Havlíkovej. Vyznačuje sa impetuóznosťou, strhujúcim motorizmom a virtuóznosťou; pri všetkej náročnosti je skvele nástrojovo štylizovaná. Organizmus Toccaty tvorí niekoľko motivických buniek, celok v základnej kontúre vytvára klesajúci a stúpajúci dynamický oblúk. Bohatá chromatickosť je viazaná na tonálnu základňu – priebeh skladby je vlastne rozvinutým postupom hlavných harmonických funkcií.

Klára Havlíková ist die erste Pianistin, die sich das anspruchsvolle Ziel setzte, Eugen Suchoň's bisheriges komplettes Klavierwerk auf Schallplatten aufzunehmen. Nach der Interpretation der Balladischen Suite, der Metamorphosen, des Kaleidoskops und der Rhapsodischen Suite, ergänzt K. Havlíková ihre Absicht mit der Aufnahme des ersten mit Opuszahl versehenen Klavierwerkes E. Suchoň's – der Kleinen Suite mit Passacaglia op. 3

und dem bisher letztem Werk – der Toccata für Klavier, das ihr der dankbare Autor widmete. Außer diesen zwei Kompositionen trägt K. Havlíková auf dieser Schallplatte zwei Kompositionen aus dem Zyklus *Bilder aus der Slowakei* vor: die *Bergländer–Suite* und die *Sonata rustica*. Für ihre künstlerische Tätigkeit und besonders für ihre Verdienste in der Propagation von Suchoň's Schaffen, erhielt K. Havlíková den *Frico Kafenda–Preis* in den Jahren 1966 und 1972. I.J. 1974 wurde sie mit dem Titel *Verdiente Künstlerin der SSR* ausgezeichnet.

Kleine Suite mit Passacaglia op.3 ist die erste “Aufgabe”, die Eugen Suchoň, auf der Meisterschule des Prager Konservatoriums, auf Anregung seines Lehrers Prof. V. Novák schrieb. Sie erwächst durch Variationsarbeit aus dem einleitenden Gedanken. Meditation und Singhaftigkeit sind die Hauptmerkmale des Präludiums und der Arietta. Das Scherzo bringt Kontraste: es ist eruptiv und erregend. Die Passacaglia ist ein kürzeres instrumentales Drama in Tönen eines reichen Kaleidoskops der Launen, architektonisch in einen reichgegliederten Bogen ausgebaut, der seinen Höhepunkt vor der Andeutung des Trauermarsches erreicht.

Bergländer–Suite, der vorletzte Teil des Zyklus *Bilder aus der Slowakei* ist dem Andenken Nationalkünstler Vítězslav Novák's gewidmet. Sie ist nur teilweise “Novákisch” durch Verwendung der Imitationstechnik und einigen Wendungen und Folgen. Im Ganzen ist es ein typisch “Suchoň'sches” Werk mit seinem Rhapsodismus und seiner ganzen Faktur. I. Teil – Rhapsodie /Auf dem hohen Berge/ – ist durch Auszüge aus der 5–Ton–Reihe gekennzeichnet, II. Teil – Nocturno /Nacht in den Bergen/ – mit Anklängen idyllischer Stellen aus der Oper *Katrena*, resp. deren Extrakte, Phantasie für Violine und Orchester, III. Teil – Danza slovacca /Frohes Fest hinter den Bergen/ – ist in Rondoform traktiert, wobei das Klavier primär akkordisch und als Schlagzeug genützt ist.

Die *Sonata rustica* beschließt die *Bilder aus der Slowakei* – sie ist ihr ideeller Gipfel. Im ersten Teil ist das Sonatenprinzip in interessanter Weise mit der meditativen Einleitung kombiniert. Der zweite Teil ist ein weiterer Beweis von Suchoň's meisterhafter Variationskunst. Der dritte Teil verbindet Motive der Sonate mit dem Rondo. Das charakteristischeste Merkmal der Komposition ist die Ausnützung der Klangfülle von Akkorden – mit ihr begann die, dem Komponisten eigene, Nützung zeitgenössischer Tendenzen des musikalischen Denkens, die der Sonorität sichtbar den Vorzug gibt.

Die *Toccata* entstand durch Anregung K. Havlíkovás. Sie ist mit Impetus, hinreißendem Motorismus und Virtuosität gekennzeichnet; trotz all dieser Ansprüche ist sie instrumental meisterhaft stilisiert. Den Organismus der *Toccata* bilden einige motivische Zellen, das Ganze bildet in seiner Grundstruktur einen auf- und absteigenden dynamischen Bogen. Reiche Chromatik ist an den tonalen Grund gebunden – der Verlauf der Komposition ist ein entfaltetes Fortschreiten der harmonischen Hauptfunktionen.

Klára Havlíková is the first pianist to lay out a demanding goal – to record the so far complete piano works of Eugen Suchoň. After the interpretation of *The Balladic Suite*, *Metamorphoses*, *Kaleidoscope* and the *Rhapsodic Suite* Klára Havlíková completes this goal of hers by the recording

of Suchoň's first composition furnished opus number, *The Small Suite with Passacaglia* op. 3 and the so far last work of our composer to the excellent interpreter of his music. From these two compositions, Mrs. Havlíková presents on this record also two compositions of the cycle *The Pictures from Slovakia*: *The Goral Suite* /*Highlanders*/ and *Sonata Rustica*. Havlíková was awarded in the years 1966 and 1972 the Prize of Frico Kafenda for her merits in propagating Suchoň's work. In 1974 she was awarded the title *Meritorious Artist of the Slovak Socialist Republic*.

The Small Suite with Passacaglia op. 3 is the first “task” E. Suchoň elaborated at the Conservatory, stimulated by his professor Václav Novák. The composition grows out of an introductory idea through a whole set of variations. Meditative nature and melodiousness are its main features of the Preludium and Arietta. The Scherzo brings a contrast in; it is eruptive and impetuous. Passacaglia is a condensed musical drama in tones with a lavishing kaleidoscope of moods and architectural structure of a wrinkled fabric. It culminates before the hint of the march.

The Goral /Highlanders'/ Suite, the last part from the cycle *The Pictures from Slovakia*, is devoted to the memory of Vítězslav Novák, a national artist. But it is “Novákian” only to a certain extent, particularly in the employment of imitation technique, in some parts and in the compositional technique. Overall it is a typical Suchoň-like creation, due to its rhapsodic nature and the entire facture. The 1st part – Rhapsody /On a high mountain/ is remarkable for the traces of pentatonic scale. The 2nd part – Nocturno /At night under the stars/ echoes the idyllic passages from the opera *Katrena* /*The Whirlpool*/ or represents its quintessence for instance in *The Fan* for Violin and Orchestra; the 3rd part – Danza slovacca /A merriment behind the mountain/ is treated in the form of rondo, while piano is primarily employed as a percussion and rhythmic instrument.

Sonata Rustica closes the *Pictures from Slovakia* – being their ideational culmination. In its first movement the sonata principle is combined with a meditative introduction in a very interesting way. The second movement represents another example of Suchoň's masterly command of the technique of variations. The third movement joins together the elements of sonata and rondo. The fourth movement of the sound nature of chords is its typical feature of the composition. This movement represents Suchoň's typical and genuine command of contemporary trends in musical thinking, evidently preferring the sonic aspect, which is much closer to his own nature and style.

The origin of *Toccata* was stimulated by K. Havlíková. Its main features are impetuous, captivating rhythm and virtuoso nature. Despite of its virtuoso nature the composition is very balanced and instrumentally clear. The overall form of *Toccata* is created by a few motivic cells. The whole composition is in its basic contour an ascending and descending dynamic process. Although the chromatic nature of the composition is dependent on tonic base, the composition actually represents the gradual development of the main harmonical functions.